Budapest 922 okt 22

I. Horthy M. út 90 I.

Mélyentisztelt László úr!

Bizonyára nem fognak reám emlékezni annyira, mint amennyire én megőriztem emlékét azon kellemes délutánoknak és kedélyes estélyeknek, melyeket körükben töltöttem, mikor László úr és Mrs László kedvessége folytán házukba hivatalos voltam. Azóta egy évtized múlt el már; nem egy közönséges évtized mint a többi, hanem egészen más. Olyan más, mint más volt a szép legenda szerint az a gyermek szt Kristóf vállaire, mikor a folyón át vitte őt. Közbejött a háború, ez a förtelmes szörnyeteg ki mindannyiunkat megtépázott s azatott

és nyomort hintett mint Böcklin Pestise. Magam is öt esztendőt töltöttem mint katona, de hála a sorsnak megmenekültem a förtelmes látványtól hogy szétfröccsent agyvelőket és fölpezzselt falukat lássak. Csupán a külföldre menő levelekben voltam Cerberusa. Élénk figyelemmel kísértem azt a piszkos, önző, rövidlátó hajszát, mely László úr ellen akkor megindult. Magam akkor úgy gondolván, hogy föl kell világositanom helyzetéről a nagy közönséget, egy hosszabb cikkben ismertettem a ~~hely~~ tényállást. Miklós Andor, az Est főszerkesztője azt irta vissza: „Bár igazat adok Tanár úr fejtegetéseinek a cikket elvi okokból nem közölhetem." Az elvi ok természetesen az lehetett, hogy más szellő járta akkoriban márpedig a Sajtónak mindig a szélkakas szerepét kell játszania. Nagyon sajnálom hogy Miklós Andor e válasza a sok huncolkodás kommunizmus és menekülés folyamán elkallódott, különben mellékelném, hogy láthassa belőle: vannak bátor és hálás emberek akiknek nem az érdek az istene.

Én már Londonban létemkor végzett egyetemi hallgató, diplómás tanár voltam, mint a Mössmer fiú nevelője. Azóta a Budapesti Kereskedelmi Akadémiának lettem tanára, mely intézet mostanában, hogy a világ tengelye csikorog s a pályák értékelésében oly radikális változás van folyamatban, nagy látogatottságnak örvend, ámbár mint az egyedüli ily főiskolának hazánkban, eddig is nagy tekintélye volt mindig.

Mostanában a híres műfordítóval dr Vikár Bélával egy Goethe-társaság alapításán fáradozom. November hó 7-én lesz az alakuló ülés. Gieswein apát lesz az elnök dr Heinrich a volt akadémiai főtitkár a társelnök. Rexa dr. a főtitkár én az ügyvivő. Ez alkalomból fölkérném mélyentisztelt László urat, hogy e társaságba, melynek a kultúra terjesztése volna a feladata alapító tagul belépni, illetve e megtiszteltetést elfogadni kegyeskedjék. A tiszta kultúrát propagáljuk, a Goethe félét, amire itt nálunk a felekezeti politikai harcok tüzében oly nagy szükségünk

volna, s amely nélkül országunk biztos pusztulásnak néz elé. László úr, ki annyit tett a magyarságért, aki az országot annak méltánytalan magatartása ellenére is szereti, nem feledkezik meg rólunk. Olvastam egy napilap cikkében is minap. Mert itt nem is rólunk van szó, hanem a nyomor enyhítéséről. Nem ismerne rá gazdag országunkra. Mincs ételmünk, ruhánk, tüzelőnk, pénzünk. Ha azelőtt a kárpátok csúcsán álltunk, most a fertőtő ingoványaiban gubbasztunk. Különösen a fixfizetéses intellektuelek. Nekem egy 2½ éves fiam és egy 1¼ éves kisleányom van. Nyomorogni még nem nyomorgunk, de a legsötétebb színben látom a jövőt. Éhségünket még csak kielégíthetem, de már ruhára nem telik, lévén 1 rend ruha 60—80 ezer korona, egy pár cipő 10—12 ezer korona. És még én a boldogabbak közé számíthatom magamat, kinek nem szabad panaszkodnia.

Kérem szíves válaszát fenti kérésem elfogadását illetőleg s kézcsókomat átadni Mrs Lászlónak, ki talán emlékezni fog reám a hosszú tanáremberre, kivel ő László úr atelierjében találkozok s kit másnapra mindjárt vacsorára invitált. E kedves emlékek jegyében meleg szívvel üdvözli

igaz tisztelője

Czerny József

tanár a budapesti Keresked. Akadémián